

Forskning och innovation i Bryssel

Hur Småland-Blekinge-Halland kan nyttja den europeiska arenan för att uppnå FoU-resultat

Bakgrund – Varför är Fol viktigt på Brysselarenan?

Från den 1 januari 2019 har Sveriges 21 regionala fullmäktigeförsamlingar fullt ansvar för det regionala utvecklingsuppdraget, vilket innebär att regionen har ansvar att koordinera arbetet för att möta regionala utmaningar och skapa en grogrund för tillväxt. Regional utveckling är beroende av finansiering för att få igång processer, driva projekt och etablera samverkansstrukturer – och europeisk forskning och innovationspolicy har en tydlig koppling till regioners utvecklingskapital:

SKL:s kartläggning "Regionalt utvecklingskapital" kategoriserar finansieringskällor i fyra kategorier: kompensatoriska, egna medel, konkurrensutsatta och EU-fonder.

Resultatet av SKL:s kartläggning visar att regioner med en hög andel konkurrensprövade medel tenderar att ha mer regionala utvecklingsresurser i absoluta tal. I Sverige koncentreras de konkurrensutsatta medlen till de största regionerna¹. En viktig slutsats av SKL:s kartläggning är att utrymmet för att öka det totala regionala utvecklingskapitalet finns inom de konkurrensprövade medlen, och inom denna kategori av finansiering utgör forskning och innovation en central beståndsdel. Därmed är regionens innovationskapacitet en viktig faktor för regionens samlade utvecklingsresurser.

Kompensatoriska 1:1-anslag Transportbidrag	Egna medel Regionens egna skatteintäkter
Konkurrensutsatta Vinnova Tillväxtverket Horisont 2020 Energimyndigheten	EU-fonder Regionalfonden Socialfonden Landsbygdsprogrammet

På Brysselarenan är det inte kategorin som SKL kategoriserar som "EU-fonder" som är av störst intresse för Brysselbaserade aktiviteter². EU-fonderna, eller strukturfonderna, tilldelas alla europeiska och således svenska regioner. Därmed konkurrerar man inte om dessa medel med andra europeiska regioner/aktörer och det finns ingen anledning att marknadsföra regionens kapacitet för utökad finansiering från strukturfonderna. Istället är det kategorin "konkurrensutsatta medel" som är av intresse. I en europeisk kontext benämns de ofta som EU:s sektorsprogram:

Horisont 2020, Life, Hälsa för tillväxt, Fonden för ett sammanlänkat Europa, Kreativa Europa, Erasmus+, Programmet för sysselsättning och social innovation, Programmet för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap, Ett Europa för medborgarna, COSME, Asyl-, integrations och migrationsfonden, URBACT, Digital Europe (2021 – 2027).

Av sektorsprogrammen utgör Fol en central beståndsdel och eftersom EU administrerar dem har Bryssel blivit en allt viktigare arena att förhålla sig till inom Fol. Det grundar sig i EU:s roll som finansiär och på grund av den normativa kraft EU besitter för att rikta prioriteringar och kanalisera investeringar.

Våra medlemmars Fol-engagemang på brysselarenan kan, i sin enklaste form, innebära att man försöker styra forskningsmedel till våra medlemmar (där möjligheten att konkurrera om tillgång till finansiering är som störst). Detta kan i sin tur leda till att uppnå regionala målsättningar och öka regionens samlade utvecklingsresurser.

¹ 90 % av Horisont finansiering absorberas av Stockholm (38%), Västra Götaland (19%), Skåne (15%), Uppsala (8%), Östergötland (5%), Norrbotten (5%). **Övriga regioner: 10 %**

² Såvida det inte har med EU:s långtidsbudget och tillgången till strukturfonderna

Uppdragsbeskrivning

Med utgångspunkt att Brysselkontorets aktiviteter ska *stötta och stärka regional utveckling och tillväxt på hemmaplan* är det viktigt att våra medlemmar formulerar målsättningar för de aktiviteter Brysselkontoret ska arbeta med. Det finns huvudsakligen två kategorier av aktiviteter som Brysselkontoret kan arbeta med:

1. Påverkan (policy)
2. Samverkan (projekt)

Ofta hör ovan aktiviteter samman med varandra:

Exempel 1) Småland-Blekinge-Halland **påverkar** utformningen av EU:s bioekonomistrategi för att säkerställa att regionala styrkeområden prioriteras, vilket kan leda till gynnsamt riktade prioriteringar och således möjlighet till investeringar. Därmed har regionen skapat goda förutsättningar för att ingå i de **samverkanstrukturer** som ett utvecklingsprojekt i EU:s sektorsprogram ställer krav på.

Exempel 2) Småland-Blekinge-Hallands **samverkan** i ett nätverk eller projekt inom transport bidrar till att Kommissionen efterfrågar inspel, **påverkan**, från våra medlemmar vid utformningen av kommande utlysningar inom ex. Horisont eller CEF - fonden för ett sammanlänkat Europa.

Vid uppdragsbeskrivningar till Brysselkontoret behöver våra medlemmar definiera övergripande tematiskt område av intresse (ex. bioekonomi) och vad inom området som är en regional styrka/behov (ex. skoglig bioekonomi). Därefter är det viktigt att formulera målsättningar (ex. mål om utökad finansiering att testa en ny typ av innovation inom området skoglig bioekonomi) och när det gäller Fol så är det ofta regionala aktörer (ex. lärosäten, science parks, företagskluster m.fl.) som utgör kapaciteten, d.v.s. vilken aktör (motor) som har vilja och förmåga att absorbera konkurrensutsatt Fol-kapital.

I sin enklast form handlar det om att våra medlemmar förmedlar vilket område man är intresserad av, vilka resultat man vill uppnå och vilken kapacitet som finns på hemmaplan för att uppnå målet.

Målbeskrivning

Att stötta och stärka regional utveckling och tillväxt på hemmaplan är alla svenska regionkontors övergripande målsättning i Bryssel, men det kommer man inte långt med för att agera på Brysselarenan. Ofta, om inte alltid, är målsättningar kopplade till finansiering. Antingen direkt genom att ingå i samverkanstrukturer för ansökan till ett av EU:s sektorsprogram eller indirekt genom att påverka utformningen av policys eller program så det är kompatibelt med kapaciteten på hemmaplan (eller för att säkerställa att regionens kapacitet inte stukas av ny lagstiftning inom området).

Brysselkontorets funktion i en Fol-kontext är således att skapa möjligheter och/eller minimera risken för hinder till utvecklingsprocesser på hemmaplan.

Uppdrag och målbeskrivning – exempel ”tillväxtuppdrag”

Detta dokument är ett exempel på ett ”bevaknings- och informationsärende” som även utgör majoriteten av de Fol-aktiviteter vi arbetar med på Brysselkontoret. För att ta nästa steg är uppdrag och målbeskrivningar från hemmaplan avgörande, och det finns många olika sätt de kan utformas på.

Ett exempel är s.k. tillväxtuppdrag som kan se ut på många olika sätt (beroende på er målsättning) och vart i processen det finns behov av önskat stöd från Brysselkontoret. Därför visar vi två exempel som illustrerar två olika typer av tillväxtuppdrag, ett kortsiktigt projektinriktat och ett långsiktigt strategiskt.

Kortsiktigt tillväxtuppdrag

Region X, genom Science Park Y, profil är inriktad mot skoglig bioekonomi och har flera pågående projekt genom nationella och europeiska Fol-medel. Science park Y tillsammans med lärosäte V har som ambition att tillknyta ytterligare medel till ett av projekten för att testa projektets teknik i andra typer av miljöer och addera en ny digitaliseringskomponent till processen. Science Park Y eftersöker nationella och internationella finansieringskällor och har som mål att inom 15 månader påbörja projektet.

1. Uppdrag till Brysselkontoret: finansiering och samarbeten med aktörer för att testa projektets teknik i andra miljöer (+ addera en digital dimension), intresse av projektets utveckling oavsett finansieringskälla.

2. Första avstämningen: Alla aktörer som vill medverka i projektutvecklingen på hemmaplan (Science park, lärosäte) + Brysselkontoret (förutsatt att region/SBH:s medlem gett uppdraget). Information om vilka europeiska kontakter de har ett etablerat arbete med, vilka program som är av intresse, vilka ingångar de har till nätverk och plattformar och vilka samarbeten de skulle vara intresserade av att ingå.

3. Kartläggning (Fol-barometer): Brysselkontoret kartlägger den europeiska arenans möjligheter till finansiering.

- Vilka nätverk finns inom området? (*ERRIN WG Bio Vs ERIAF, S3P Vs Vanguard, EIP-KIC, informella kontakter*)
- Vilka kommande utlysningar är på gång? (*Horisont, Life, COSME, CEF, Efsi, grupperingar för samverkan, möjlighet till påverkan*)
- Mötetillfällen (*intressanta aktörer inom området, kommande partnerevent, europeiska konferenser och/eller seminarier, dialog med kommissionen*)

4. Avstämning: vad är, om något, intressant att fortsätta med?

Långsiktigt tillväxtuppdrag

Region X samordnar insatser i innovationskluster Y som inriktar sig mot skoglig bioekonomi och har flera pågående projekt genom nationell och europeisk finansiering. Skoglig bioekonomi är ett av regionens styrkeområden där bl.a. Fol-medel från ERUF används för att stärka forskningskapaciteten. Ett långsiktigt mål är att öka inflödet av resurser och kompetens till regionens aktörer som arbetar inom den skogliga bioekonomisektorn.

1. Uppdrag till Brysselkontoret: Marknadsföring av regionens kapacitet med syfte att ingå i europeiska samverkansstrukturer som genererar Fol-kapital till regionens aktörer inom den skogliga bioekonomisektorn.

2. Första avstämningen: kartläggning/kommunicera regionens samverkansstruktur till Brysselkontoret (vem gör vad) och vilka resurser finns på hemmaplan för att arbeta på den europeiska arenan för att uppnå målet att öka inflödet av resurser och kompetens till regionens skogliga bioekonomisektor. Vem kan svara på samråd/konsultationer? Vem kan delta (implementera) Fol-projekt? Vilket politiskt stöd finns det att ingå i regionala partnerskap?

3. Brysselkontoret kartlägger och kommunicerar möjligheter

- Vilka nätverk finns inom området? (*och vilken roll ska SBH ha i nätverk - ERRIN WG Bio, ERIAF, S3P Vs Vanguard, EIP-KIC, informella nätverk/plattformar – kartläggning och analys av nätverk, plattformar och samarbeten*)
- Vilka policys finns inom området? (*Kartläggning av kommande uppdateringar av strategier inom området, ny eller uppdaterad lagstiftning, utformning av program 2021 – 2027, konsekvensanalys av ny budget, programutformning och lagstiftning*)
- Vilka kommande utlysningar är på gång? (*vilket program och vilka grupperingar är viktiga*)
- Mötetillfällen? (*Vilka konferenser är viktiga, tillfällen att träffa beslutsfattare, delta på seminarier eller skapa mötetillfällen*)

4. Avstämning: vad är, om något, intressant att fortsätta med? (Möjlighet att sätta delmål)

OBS. att det är många faktorer som avgör hur vi kan arbeta tillsammans på Brysselarenan och ovan "tillväxtuppdrag" är exempel. Brysselkontoret bör fungera som dörröppnare för våra medlemmar, vilket innebär att aktiviteter som att delta på partnerevent, vara paneldeltagare på seminarier och ingå i expertgrupper är ämnade för aktörer på hemmaplan.

Vid strategiska tillväxtuppdrag är policypåverkan särskilt viktigt för att på lång sikt kunna säkerställa tillgång till europeiska investeringar. Den viktigaste förutsättningen för europeisk policypåverkan är att våra medlemmar vill vara med i utformningen av europeisk FoI-politik. Om intresset finns kan man sedan ta ställning kring huruvida det finns förutsättningar att agera proaktivt och/eller reaktivt.

Policypåverkan – proaktivt agerande

Det finns många olika aktörer representerade i Bryssel som försöker påverka lagstiftning och/eller utlysningar till gynnsamma situationer. Den policypåverkan som regionkontor bedriver, på uppdrag från medlemmarna, fyller en viktig roll i det demokratiska systemet genom att informera, mobilisera och bidra till att EU:s prioriteringar kan verkställas på regional nivå.

Det är många intressen som samsas om utrymmet, om beslutsfattarnas uppmärksamhet, inom FoI i Bryssel. Lobbyingkontor, inkl. regionkontor, kommunicerar att de har de främsta forskningsmiljöerna och bästa teknologiska lösningarna. För att få beslutsfattarnas uppmärksamhet krävs det att Småland-Blekinge-Halland kan påvisa vår kapacitet och vilja att bidra till utvecklingen av EU:s policy inom utvalda intresseområden. Det är även viktigt att påvisa politiskt kapital och förmågan att representera en större gruppering, ex. en medelinkomstregion eller en specifik bransch.

Istället för att söka upp och försöka nå beslutsfattare *ad hoc* vill vi nå en situation där vi tidigt får information om tilltänkta förändringar och möjlighet att uttala oss för regionens vägnar. Den rollen kan vi få genom att positionera oss via två olika kanaler: brett nätverkande och direktkontakt med beslutsfattare.

Brett nätverkande

Brett nätverkande kan handla om att synas som talare på seminarium och konferenser, anordna egna events och därmed marknadsföra sig som en viktig part inom ett specifikt område. Det finns många goda exempel bland regionkontor på Brysselarenan som lyckats bra med att associeras med ett område. Det grundar sig i åtagandet av långsiktig och strategisk profilerings. Ju mer vi syns inom ett tematiskt sammanhang desto större legitimitet kan vi uppnå och fler dörrar kan öppnas för utveckling på hemmaplan. Här kan Brysselkontoret ta en roll, särskilt i det inledande skedet, och öppna upp för kontakter som sedan kan förvaltas av experter på hemmaplan.

Exempel kontaktytor (brett nätverkande): regionala FoI-nätverk som ERRIN och ERIAF, partnerskap och konsortium som S3P och Vanguaard, digital marknadsföring genom hemsida och sociala medier, aktiviteter och events som EWRC och Green Week (m.fl.)...

Direktkontakt med beslutsfattare

En parallell metod för positionering är direktkontakt med beslutsfattarna (kommissionen, parlamentet och/eller svenska representationen). Det är en möjlighet att föra fram hur vi kan bidra till gemensamma europeiska intresse genom regionens profilerade verksamhet (kapacitet) snarare än behov. Direkta möten underlättas om man har en samlad delegation från regionen och/eller om det finns en tydlig agenda eller utpekade hinder/möjlighet. Det krävs en strategisk ansats för att utforma ett effektivt möte som kan leda till en långsiktig relation och löpande kontakt. Här kan Brysselkontoret ta en roll i att identifiera och inleda kontakter på Brysselarenan, men även forskare och

universitetsledning sitter troligen på viktiga kontakter vilket gör det nödvändigt att kommunicera regionens samlade förmåga.

Exempel (direktkontakt): Brysselkontorets utskick av [Småland-Blekinge-Hallands "visitkort"](#) till samtliga svenska Europaparlamentariker.

Policypåverkan – reaktivt agerande

En av de vanligaste reaktiva aktiviteter är att svara på samråd. Det är av stort symboliskt värde att svara genom EU:s officiella kanaler, inte minst om man vill etablera kontakter med europeiska beslutsfattare i ett senare skede. Med andra ord stärker ett samrådssvar trovärdigheten gentemot beslutsfattare och underlättar proaktiva påverkansarbete i framtiden.

Påverkansinsatser tar tid och är både långsiktig och strategisk i sin natur. Ett exempel, som alla svenska regionkontor på ett eller annat sätt arbetar med, är budget och programutformningen i nästa programperiod (2021 – 2027). Vad som är viktigt bestämmer givetvis ägarna på hemmaplan, men en fråga som engagerat de flesta svenska kontor berör kommande Fol-agenda och frågan hur den regionala nivån kan förbereda sig inför kommande programperiod.

Exempel på insatser/aktiviteter som genomfört gällande programförslag 2021 – 2027:

Vem	Vad	Varför
Svenska Fol-nätverket	Bevaknings och informationsärende: kompendiet nya förutsättningar för regional utveckling	Kommissionens förslag indikerar nya förutsättningar hur det regionala utvecklingsarbetet kan växlas upp med EU-medel i nästa programperiod, 2021 – 2027. Kompendiet är ett underlag till förberedelser och ev. framtida policyarbete.
Vanguardinitiativet, Central Sweden, Region Värmland och Skåne European Office	Påverkansarbete (event på sv. Representation och Vanguaards positionspapper) för utformning av interregionala innovationsinvesteringar (komponent fem) inom Interreg.	Regioner som identifierat behov av finansiering för etablerade S3-partnerskap (ex. Vanguard) vill kunna växla upp partnerskap med det nya föreslagna verktyget – ett förslag som stött på kritik från annat håll.
ERRIN (European Regions for Research and Innovation)	Positionspapper för Horisont Europa "Place-based innovation ecosystems"	För att framhålla vikten av EIE (European innovation ecosystem) under pelare 3 i HE och stärka regioners inflytande i programmet och förmåga att nyttja smart specialisering för att stärka länken mellan regioner och EU:s Fol-policy.

OBS. att vid utformningen av nästa programperiod är det ofta viktigt att budskapet förmedlas på fler nivåer, med olika beslutsfattare på europeisk och nationell nivå. Hur den svenska nationella nivån tolkar EU:s lagstiftning kan få stor betydelse vid implementeringen – exempelvis vilka faktiska krav det ställs på smart specialisering för tillgång till strukturfonderna.

Hur Småland-Blekinge-Halland kan nyttja den europeiska arenan för att uppnå FoI-resultat

Vårens FoI-utskick och det här dokumentets innehåll d.v.s. kunskap om hur Brysselarenan fungerar, hur man arbetar i nätverk och plattformar osv. är inte nödvändig kunskap för våra medlemmar och aktörer på hemmaplan. Istället ser Brysselkontoret gärna att våra medlemmar inom FoI, förslagsvis i de länspecifika dokumenten, beskriver 1. vilket område man är intresserad av, 2. vilka resultat man vill uppnå och 3. vilken kapacitet som finns på hemmaplan för att uppnå målet.

Som diskuterades under [Småland-Blekinge-Hallands styrgruppskonferens](#) i Bryssel (juni 2019) stärks betydelsen av FoI till nästa programperiod, och som detta dokumentet beskriver finns det flera möjligheter för Brysselkontoret, med hjälp av våra medlemmar, att växla upp arbetet i Brysselbaserade nätverk och kontaktytor för att stötta och stärka regional utveckling och tillväxt på hemmaplan.

Exempel på frågor för vidare diskussioner under 2019 är:

- Vilka resultat man strävar efter och vad som efterfrågas av Brysselkontoret
- Om och hur Småland-Blekinge-Halland har möjlighet till gemensam strategisk profilering
  - Inom vilka/vilket område vill och kan vi agera proaktivt
  - Vilket budskap har vi till europeiska beslutsfattare (vid ex. avstämningar med nya Europaparlamentariker)

FoI relaterade aktiviteter (Brysselkontoret) 2019

Typ	Aktivitet
Bevaknings- och informationsärenden	SVEREG:s kompendium "nya förutsättningar för regional utveckling" inkl. SBH:s medföljande utskick under våren
Bevaknings- och informationsärende + Inspel/dialog med kommissionen (juni 19)	Information till våra medlemmar samt inspel till KOM ang. landsrapport inkl. innovationsinvesteringar för SHP 2021 – 2027
Profilering (marknadsföring)	Ny uppdaterad hemsida och informationskampanj till de svenska europaparlamentarikerna
Policypåverkan (samråd)	Brysselkontoret svarar på samrådet om den strategiska planeringen för utformningen av Horisont Europa

Planerade aktiviteter för hösten 2019 är bl.a. bevakning av FoI-dagarna i Bryssel inkl. gemensam myndighetsfrukost med SVEREG:s FoI-nätverk, bevakning och ev. stöttning vid regionala inspel kring utformningen av Digitala Europa (och digitala innovationshubbar), SVEREG:s FoI-nätverks uppdatering av kompendium "Nya förutsättning för regional utveckling".